

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 16 คน ได้มาโดยวิธีการ
จัดประชุมกลุ่มย่อย เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามในศึกษาความต้องการแนวทาง
ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี
นำข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการแนวทางปฏิบัติไปแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ
เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ซึ่งกำหนดความต้องการการยอมรับ
แนวทางปฏิบัติไว้ว่า ถ้ารายการความต้องการแนวทางปฏิบัติในข้อใดมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50
ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ไม่เกิน 2.00 ผลที่ได้คือความต้องการแนวทางปฏิบัติการ
วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ได้มาโดยวิธี นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแนวทางปฏิบัติใน 2 ประเด็น คือ ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 1 และเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการหรือไม่ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี นำข้อมูลจากแบบสอบถามคุณภาพของแนวทางปฏิบัติซึ่งได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากำหนดโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละของคำตอบแต่ละรายการ โดยกำหนดเกณฑ์ในประเด็นตรงกับความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการถือว่าเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับได้ ส่วนรายการที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ตัดออก

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวนเขตละ 4 คน รวม 8 คน ได้มาโดยวิธี นำแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำแบบสอบถามความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งค่าตัวเลขแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี นำข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ ซึ่งกำหนดการยอมรับความเหมาะสมแนวทางปฏิบัติไว้ว่า ถ้ารายการแนวทางปฏิบัติในข้อใดมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ไม่เกิน 2.00 ผลที่ได้คือความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 181 คน ได้มาโดยวิธีนำแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความเหมาะสม มาจัดทำแบบสอบถามความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามมีลักษณะ

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งค่าตัวเลขแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี นำคะแนนที่สอบวัดความคิดเห็นที่พิจารณาว่าแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละแนวทางสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบททางด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา วัฒนธรรม ทรัพยากรและความพร้อมของบุคลากรที่สถานศึกษามีอยู่ โดยคะแนนความคิดเห็นดังกล่าวต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ทำการวิเคราะห์สถิติทดสอบ t-test

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้น ตรงกับความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ มีดังนี้

2.1 ขึ้นกำหนดความต้องการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีคณะทำงานร่วมมือกันเพื่อศึกษาปัญหา และ/หรือความต้องการที่เกี่ยวกับผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย และวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และ/หรือความต้องการ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมพร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และ/หรือความต้องการนั้น

2.2 ขึ้นวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการกำหนดแผนงานและ เป้าหมายในการวิจัยที่สนองตอบต่อปัญหา และ/หรือความต้องการนั้น พร้อมทั้งให้มีการกำหนดความรับผิดชอบในการวิจัยในแต่ละประเด็นหรือกำหนดจุดพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดบรรยากาศที่เกื้อกูลสนับสนุนต่อการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดและรูปแบบการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง การเตรียมเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ เพื่อเตรียมในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำการวิจัย

2.3. ขึ้นปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบทำวิจัยแบบง่าย (วิจัยหน้าเดียว) หรือการวิจัยขนาดเล็ก ตามกรอบแนวคิดและรูปแบบที่วางแผนไว้ให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นการศึกษาของผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมกันระหว่างคณะครูทุกคนในสถานศึกษา และ/หรือระหว่างบุคคลอื่น ระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำวิจัยควบคู่

และสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามปกติของครูทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพภายใต้หลักจรรยาบรรณ จริยธรรมในการวิจัยและเคารพสิทธิอันชอบธรรมของบุคคล

2.4 **ชั้นนิเทศ** ติดตาม กำกับดูแล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานหรือกลุ่มบุคคลเพื่อ นิเทศ กำกับดูแล ติดตาม พร้อมให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ **เพิ่มเสริมข้อมูลบางจุด**ที่ตรงกับความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา และจัดทำเครื่องมือ แบบการนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล การวิจัยตลอดทั้งปี โดยใช้กิจกรรมการนิเทศภายในเป็นเทคนิคและวิธีการในการสนับสนุน เร่งเร้า ซึ่งนะสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข เสริมแรงหรือยกย่อง และติดตามการวิจัย พร้อมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่นเกี่ยวกับงานวิจัย

2.5 **ขั้นสรุปการวิจัย** เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของการวิจัย ดำเนินการประเมินผลระหว่างดำเนินการเพื่อปรับปรุงงานวิจัยเป็นระยะๆ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ตามขั้นตอนจากกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่กำหนด และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้วิจัยในด้านต่างๆ อย่างเป็นหลักวิชาการ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิต ให้มีการสรุปประสิทธิผลในการวิจัยพร้อมทั้งนำเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.6 **ขั้นเผยแพร่ผลงานวิจัย** เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการจัดทำเอกสารรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่มหรือบันทึกข้อมูลด้วยระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสะดวกต่อการเก็บรักษาและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ให้มีเจ้าหน้าที่ระดับโรงเรียนเพื่อการประสานงาน และขอความร่วมมือหรือสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้แก่ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องทั่วถึง ด้วยวิธี ด้วยวิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสม พร้อมทั้งให้มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้ขวัญกำลังใจ สำหรับผู้มีผลงานวิจัยให้เป็นที่ประจักษ์ในโอกาสต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่สรุปไว้ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ขอเสนอการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. **ชั้นศึกษา** ความต้องการแนวทางปฏิบัติ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาทุกขั้นตอน **เนื่องด้วย**

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการมองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันที่จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในทุก ๆ ด้าน (บัญญัติ อึ้งสกุล, 2534 : บทคัดย่อ และ จันทรพิมพ์ วงศ์ประชารัตน์, 2545 : บทคัดย่อ) ประกอบกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่นำแนวทางปฏิบัติของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ที่แสดงไว้อย่างกว้าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 35) มาปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมกระบวนการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากร ปรากฏว่ามีข้อจำกัดจากการดำเนินงานประการหนึ่งคือ การไม่สนองตอบต่อความต้องการของครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2547 ข : 6 ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 , 2546 : 28) จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งหวังให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน สอดคล้องกับ อัมพร ภาระพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน พบว่าความต้องการความสำเร็จในการทำงาน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลที่สำคัญมากที่สุด

2. ขั้นศึกษาการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน เห็นว่า แนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตรงกับความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการทุกรายการ สอดคล้องกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่นำเสนอแนวทางการปฏิบัติไว้ อาทิเช่น กองวิจัยทางการศึกษา (2545 ก : 15) ที่เสนอแนะไว้ว่า กระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เริ่มต้นตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการเพื่อการกำหนดทิศทาง/วิสัยทัศน์ การจัดทำแผนโรงเรียน การดูแลปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน การนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และสำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544 : 2) ได้แนะนำขั้นตอนการวิจัยไว้ว่า การวิจัยแบบง่ายเป็นแนวทางหนึ่งของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ทำวิจัยโดยทั่วไปในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน และข้อจำกัดของครู และเขียนรายงานสั้น ๆ ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญ คือ 1) เป็นการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ 2) ดำเนินการในสภาพการทำงานตามปกติของครู โดยครูเป็นผู้วิจัย เช่นเดียวกับ กรมวิชาการ (2543 : 3) ได้เสนอแนะไว้ว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนหรือเทคนิคของการทำงานอย่างชัดเจนไม่มีเนื้อหาในตนเอง (Content free) คือ สามารถนำเนื้อหาทุกเรื่องเข้ากระบวนการตามขั้นตอนของการทำวิจัยได้ การทำวิจัยให้สำเร็จ ผู้วิจัยต้องมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นวิทยาศาสตร์ และต้องเขียนเค้าโครงการวิจัยที่เป็นไป

ตามขั้นตอนของการวิจัย กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการคิด วิเคราะห์ หาเหตุผล และวางแผน
 อย่างเป็นระบบโดยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีแนวปฏิบัติสำหรับผู้ทำวิจัยมี 3 ขั้นตอน
 หลัก คือ 1) ขั้นริเริ่ม 2) ขั้นตอนการ และ 3) ขั้นรายงานผล

3. ขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
 จำนวน 8 คน เป็นผู้ที่มีทักษะสูงในการบริหารจัดการและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษา
 ของสถานศึกษาในสังกัดตามสายงานการบังคับบัญชาโดยมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในลักษณะ
 ของงานที่ต้องปฏิบัติ เป็นการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการจัดการศึกษา ซึ่ง
 จำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาที่ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อที่จะ
 ได้แสดงบทบาทในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและการ
 เผยแพร่งานวิจัย ตามแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 :
 คำนำ) ได้ตรงกับบริบทของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นเมื่อได้พิจารณาแนวปฏิบัติการ
 วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จึงเห็นว่าแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนา
 คุณภาพการศึกษาในทุกขั้นตอนมีความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคข้อจำกัด
 ที่ปรากฏในขณะนี้ ดังที่ สศิธร วงษ์เมตตา (2546 : คำนำ) ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า การแก้ปัญหาหรือ
 พัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ตนเองรับผิดชอบให้กับนักเรียนด้วยกระบวนการวิจัยได้ และ
 นำเสนอผลการวิจัยด้วยการเขียนรายงานการวิจัยได้ด้วยตนเองเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ และสนทนกับได้
 เชื่อว่า ครูมืออาชีพ และวิชาชีพชั้นสูง สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547 ข : 1-4) ที่นำเสนอไว้ว่า คุณภาพการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับ
 ครูผู้สอนแต่ละคนที่สามารถทำงานอย่างมืออาชีพ มีระบบ มีศักยภาพในการแก้ปัญหาหรือ
 พัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
 ของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเครื่องมือสำคัญของการทำงานอย่างมืออาชีพของครู คือ การวิจัยในชั้นเรียน ซึ่ง
 ต้องดำเนินการให้บุคลากรในสังกัดได้รับการส่งเสริม พัฒนาการในหน้าที่ด้วยกระบวนการวิจัยโดย
 ใช้รูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการอบรมให้ความรู้ การนิเทศทางตรง และให้ศึกษาเอกสาร และ
 สอดคล้องกับ สมพิศ สุภพงษ์ (2548 : คำนำ) ที่ได้แสดงทรรศนะในทำนองเดียวกันว่า สำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการนำ
 กระบวนการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ จึงดำเนินการจัดทำโครงการจัดประชุมสัมมนา
 แนวทางการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้น

4. ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เห็นว่าแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น ทั้ง 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นกำหนดความต้องการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การที่จะนำกระบวนการวิจัยมาพัฒนาการศึกษานั้นต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ และสำรวจหาสาเหตุของปัญหา และ/หรือความต้องการด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมแล้ว กำหนด/ระบุปัญหาหรือความต้องการ พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และ/หรือความต้องการที่ตรงกับความสนใจ และความต้องการเป็นขั้นริเริ่ม เพื่อจะได้การกำหนดทิศทางการทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ตรงจุด (กรมวิชาการ, 2539 : 2) จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่ง que ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีความเห็นว่แนวทางปฏิบัติการวิจัยในขั้นกำหนดความต้องการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

4.2 ขั้นวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการกำหนดแผนงานและเป้าหมายในการวิจัยที่สนองตอบต่อปัญหา และ/หรือ ความต้องการหรือกำหนดจุดพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ วิสรุค สมบุญมี และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ขั้นตอนการทำวิจัยที่ใช้โดยทั่วไป ขั้นตอนหนึ่ง ก็ือ การวางแผนโดยต้องเตรียมการตั้งแต่นั้นปี และต้องวางแผนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อจะได้มองเห็นปัญหาและเป้าหมายของสถานศึกษาได้ตรงกัน ทำให้ทุกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตงานหน้าที่ความรับผิดชอบด้วยความมั่นใจ และครูผู้สอนที่ทำการวิจัยต้องให้ความสำคัญต่อการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พิรวัสณ์ วงษ์พรหม, 2533 : บทคัดย่อ) ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เกื้อกูลสนับสนุนต่อการวิจัย กำหนดกรอบแนวคิด และรูปแบบการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง การเตรียมเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการจัดบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยนั้นจะสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยได้ล่วงหน้า จึงเป็นเหตุผลที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติขั้นวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

4.3 ขั้นปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญกับการวิจัยไว้ว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้

และกระบวนการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตามมาตรา 30 ที่ระบุให้ผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ใช้การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหา และสิ่งที่ต้องการรู้คำตอบหรือพัฒนาสิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและศึกษา และพัฒนาในสิ่งที่ปัญหาหรือต้องการพัฒนาควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ. 2543 : 5-6) ดังนั้นที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยสามารถดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกรอบแนวคิดและรูปแบบที่วางแผนไว้ โดยมุ่งเน้นไปที่การวิจัยเชิงปฏิบัติการในระดับห้องเรียนเป็นงานวิจัยในชีวิตจริง เป็นการค้นหาความรู้หรือความจริงโดยวิธีหนึ่งวิธีใดหรือหลายวิธี ความยากง่ายขึ้นอยู่กับหัวข้อและจุดมุ่งหมายการวิจัย เป็นงานวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบแบบแผนแต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริงที่ทำอย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ มีลักษณะการวิจัยแบบร่วมมือที่เพื่อนครูร่วมมือกันในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการสอน และสะท้อนผลการทำงานเป็นรูปแบบทำวิจัยแบบง่าย (วิจัยหน้าเดียว) หรือการวิจัยขนาดเล็กที่คุณค่าทั้งในด้านปริมาณ และด้านคุณภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นการศึกษาของผู้เรียน ภายใต้อัตถจริยธรรมในการวิจัย และเคารพสิทธิอันชอบธรรมของผู้เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ. 2543 : 3 ; สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2544 : 2 ; รุ่ง แก้วแดง. 2547 : 5-7 และ คำหมาน คนใจ. 2543 : 105) ซึ่งตรงกับสถานการณ์ด้านการวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่สภาพปัจจุบันการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ยังดำเนินการไม่ถึงร้อยละ 80 ส่วนใหญ่ทำวิจัยอย่างง่าย (วิจัยหน้าเดียว) และการเขียนรายงานยังไม่ค่อยชัดเจนที่จะทำให้เห็นว่าเป็นผลงานที่น่าเชื่อถือ และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/การแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2547 ข : 1-4) จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติขั้นปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

4.4 ชั้นนิเทศ ติดตาม กำกับดูแล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เมื่อผู้บริหารนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การปฏิบัติตามขั้นตอนที่ 1-3 แล้วนั้น การปฏิบัติงานจะให้ดำเนินไปตามขั้นตอนได้นั้นต้องมีการนิเทศติดตาม กำกับดูแล การปฏิบัติงาน (กองวิจัยทางการศึกษา. 2545 ก : 6) ความที่ ชาร์ลส์และเมอร์ทเลอร์ (Charles and Mertler) (1998 : 54) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้ช่วยเหลือและ

ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานและส่งเสริมให้การปฏิบัติมีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติขั้นนิเทศ ติดตามกำกับดูแล การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

4.5 ขั้นสรุปการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในกระบวนการพัฒนางาน พัฒนาดน ที่จะเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีขั้นตอนการทำงานที่น่าเชื่อถือ มีร่องรอยที่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน การประเมินผล สรุปผล เป็นขั้นตอนหนึ่ง que แสดงให้เห็นขั้นตอนการทำงานทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2 ; กรมวิชาการ. 2539 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับ ชาร์ลส์และเมอร์ทเลอร์ (1998 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการศึกษาวิจัยในชั้นวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลโดยการนำกระบวนการทางสถิติมาใช้ และขั้นสรุปผลการวิจัยเป็นขั้นตอนหนึ่งในรูปแบบของการวิจัยและการศึกษาวิจัย เช่นเดียวกับ พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) ที่กล่าวไว้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู เป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน มีการวางแผน ลงมือทำงานตามแผน ตรวจสอบการทำงานและสรุปผล โดยครูร่วมมือกันในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการสอน และสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่มีปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติขั้นสรุปการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

4.6 ขั้นเผยแพร่งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการเผยแพร่งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547 ข : 6-9) ปรากฏว่า บุคลากรในสังกัดต้องการการส่งเสริมสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และเพื่อสนับสนุนให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้วิจัย ต้องการให้ มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยการศึกษาอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปี ให้จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานวิจัย จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับเขตพื้นที่ อำเภอ ศูนย์เครือข่ายและโรงเรียน เพื่อเป็นที่ปรึกษาการวิจัย (เครือข่ายการวิจัย) จัดทำรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน และเผยแพร่ จัดคณะกรรมการรับรอง ประกาศเกียรติคุณ ให้รางวัล ผลงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งคัดเลือกจากผลงานวิจัยในชั้นเรียน/วิจัยทางการศึกษาที่ส่งเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ กรองทิพย์ เกตุแก้วและคณะ (2544 : บทคัดย่อ)

ที่นำเสนอผลการวิจัยไว้ว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย สำหรับครูผู้สอนที่เผยแพร่ผลงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สนใจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหา และพัฒนางานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น การเผยแพร่ผลงานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในรูปเอกสาร และเสนอในที่ประชุมทางวิชาการ ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ประการหนึ่ง คือ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าแนวทางปฏิบัติขั้นเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรนำแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติ ประกอบกับแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาดานคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลต่อไป

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ควรส่งเสริม สนับสนุน นิเทศติดตามการปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด โดยจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแจกให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ